

www.esinvesticijos.lt; www.pakruojomiestovvg.lt; www.pakruojis.lt

PROJEKTAS FINANSUOJAMAS IŠ EUROPOS SOCIALINIO FONDO+ LĖŠŲ

**PAKRUOJO MIESTO VIETOS VEIKLOS GRUPĖS ĮGYVENDINAMOS STRATEGIJOS
„PAKRUOJO MIESTO 2023 – 2029 M. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA“,**

1 TIKSLA „SKATINTI PAKRUOJO MIESTO GYVENTOJŲ AKTYVIĄ ĮTRAUKTĮ Į BENDRUOMENĖ, UŽTIKRINANT SOCIALINIŲ IR SOCIOKULTŪRINIŲ PASLAUGŲ TEIKIMĄ BEI DIDINTI GYVENTOJŲ ĮSIDARBINIMO GALIMYBES, SKATINANT JŲ VERSLUMĄ, VERSLO IR SOCIALINIO VERSLO KŪRIMĄ“,

1.2. UŽDAVINĮ „ORGANIZUOTI MOKYMO, DARBINIŲ ĮGŪDŽIŲ IR VERSLUMO UGDYMUI, VERSLO KŪRIMUI IR PLĖTRAI SKIRTAS VEIKLAS, SIEKIANČIAS DIDINTI GYVENTOJŲ INTEGRACIJĄ Į DARBO RINKĄ IR VERSLO VYSTYMĄ PAKRUOJO MIESTE“,

1.2.2 VEIKSMĄ „VYKDYTI VERSLUMO SKATINIMO, VERSLUMO ĮGŪDŽIŲ IR PRIEMONIŲ, REIKALINGŲ VERSLO PRADŽIAI IR PLĖTRAI VEIKLAS“ (JVA rėmimas), KVIETIMO NR. 11-069-K

Vietos plėtros projektų atrankos ir finansavimo sąlygų gairės (toliau – Gairės) skirtos pareiškėjams, planuojantiems įgyvendinti projektą, finansuojamą pagal 2022–2030 m. plėtros programos valdytojos Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos viešojo valdymo plėtros programos pažangos priemonės Nr.

01-004-08-04-01 „Didinti visuomenės įsitraukimą į vietos problemų sprendimą“ veiklos „Bendruomenės inicijuotos vietos plėtros metodo (BIVP) taikymas: parama vietos plėtros strategijų įgyvendinimui“ ESF+ projektų finansavimo sąlygų aprašą¹ (toliau – Aprašas).

Pastaba: projekto pareiškėjas pilnai privalo vadovautis Aprašo ir kitų teisės aktų reglamentuojančių vietos plėtros projektų įgyvendinimo planų teikimą ir įgyvendinimą nuostatomis.

Šiose Gairėse nurodyti pagrindiniai reikalavimai pareiškėjams ir partneriams, projektams, tinkamoms finansuoti išlaidoms, kita esminė informacija, reikalinga teikiant projekto įgyvendinimo planą (toliau – PIP), taip pat prioritetiniai vertinimo kriterijai, pagal kuriuos bus vertinami ir atrenkami projektai. **Remiama veikla: bendruomenės verslumui didinti (t. y. verslo kūrimui ir pradedamo verslo plėtojimui reikalingiems gebėjimams stiprinti) skirtų neformalių iniciatyvų įgyvendinimas: 2.1.3.2. pagalbos verslo pradžiai teikimas.**

Teisės aktai ir sąvokos, kuriais vadovaujamosi rengiant, teikiant ir vertinant PIP, priimant sprendimą dėl projekto finansavimo, sudarant projekto sutartį ir įgyvendinant projektą, nurodyti Aprašo dalyje „1. Taikomi teisės aktai ir sąvokos“.

FINANSAVIMO REIKALAVIMAI

Reikalavimai projektams

1. Finansuojama veikla:

Apraše nurodyta 2.1.3.2. veikla: **verslo kūrimui ir pradedamo verslo plėtojimui reikalingiems gebėjimams stiprinti) skirtų neformalių iniciatyvų įgyvendinimas:**

2.1.3.2. pagalbos verslo pradžiai teikimas, t. y.:

2.1.3.2.1. informavimo, konsultavimo (taip pat mentorystės), mokymo (kursų, seminarų organizavimas), neformaliojo švietimo, pagalbos randant tiekėjus ir klientus, metodinės pagalbos ir kitų paslaugų verslui (taip pat ir socialiniam verslui) aktualiais klausimais teikimas jauno verslo subjektams;

2.1.3.2.2. verslo pradžiai reikalingų priemonių (t. y. patalpų, techninės, biuro ar kitos įrangos, baldų, įrenginių ar įrankių) suteikimas naudoti jauno verslo (išskyrus socialinį verslą) subjektams; šiame papunktyje nurodyta veikla finansuojama, jeigu ji projekte vykdoma kartu su bent viena iš Aprašo 2.1.3.2.1 papunktyje nurodytų veiklų.

Apraše nurodyta 2.1.5. veikla – savanoriškos veiklos skatinimas (taip pat savanoriškoje veikloje ketinančių dalyvauti asmenų ir savanorius priimančių organizacijų konsultavimas, informavimas), atlikimo organizavimas ir savanorių mokymas, finansuojama tiek, kiek reikia Aprašo 2.1.1–2.1.4 papunkčiuose nurodytoms veikloms vykdyti; šiame papunktyje nurodytos veiklos finansuojamos, jeigu jos projekte vykdomos kartu su bent viena iš Aprašo 2.1.1–2.1.4 papunkčiuose nurodytų veiklų.

¹ Patvirtinta 2022 m. rugpjūčio 17 d. Lietuvos Respublikos Vidaus reikalų ministro įsakymu Nr. IV-536 „Dėl 2022–2030 metų viešojo valdymo plėtros programos pažangos priemonės Nr. 01-004-08-04-01 „Didinti visuomenės įsitraukimą į vietos problemų sprendimą“ aprašo patvirtinimo

2. Projektams taikomi bendrieji reikalavimai

- 2.1. Projektų įgyvendinimą administruoja viešojo įstaiga Centrinė projektų valdymo agentūra.
- 2.2. Projektų atrankos būdas – konkursas.
- 2.3. Projektams teikiama finansavimo forma – dotacija.
- 2.4. Finansavimo šaltinis - ESF+ ir bendrojo finansavimo (toliau – BF)+Pakruojo rajono savivaldybės biudžeto (toliau – SB) lėšos.
- 2.5. Projektų tikslas – įgyvendinant vietos plėtros strategijas padidinti miestų bendruomenių socialinę integraciją, verslumą ir pagerinti šių bendruomenių narių padėtį darbo rinkoje.
- 2.6. Projekto veiklos turi būti įgyvendintos iki 2028 m. gruodžio 31 d.
- 2.7. Projektų veikloms įgyvendinti numatyta skirti iki 65 484,00 (šešiasdešimt penkių tūkstančių keturių šimtų aštuoniasdešimt keturių eurų) ESF+ ir 11 556,00 (vienuolika tūkstančių penkių šimtų penkiasdešimt šešių eurų) BF lėšų+ 8 560,00 (aštuonių tūkstančių penkių šimtų šešiasdešimt eurų) savivaldybės biudžeto ir (ar) privačių lėšų.
- 2.8. Projektams, kurių visos tinkamos finansuoti išlaidos neviršija 200 000 (dviejų šimtų tūkstančių) eurų, atsižvelgiant į Administravimo taisyklių² 170 punkto nuostatas, projekto tinkamumo finansuoti vertinimo metu gali būti nustatomi supaprastintai apmokamų išlaidų dydžiai.
- 2.9. Kiekvienas projektas turi atitikti bendruosius projektų atrankos kriterijus, kurių sąrašas ir vertinimo metodika nustatyti Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių³ (toliau – PAFT) 2 priede, ir specialųjį projektų atrankos kriterijų „Projektas skirtas vietos plėtros strategijos, kuri vėliau reikalų ministro įsakymu įtraukta į siūlomų finansuoti vietos plėtros strategijų sąrašą, veiksmams įgyvendinti“, t.y. projektas turi atitikti Pakruojo vietos veiklos grupės įgyvendinamą strategiją „Pakruojo miesto 2023 – 2029 m. vietos plėtros strategija“. Projektų atitiktį šiame papunktyje nurodytiems projektų atrankos kriterijams vertina administruojančioji institucija, atlikdama projektų tinkamumo finansuoti vertinimą.
- 2.10. Projektų naudos ir kokybės vertinimą atlieka Pakruojo miesto vietos veiklos grupė (toliau – VVG). Projektai vertinami pagal VVG kvietimo dokumentuose nustatytus vietos projektų naudos ir kokybės vertinimo kriterijus, kurie nurodyti ir šių Gairių 10 dalyje. Projektai, kurie naudos ir kokybės vertinimo etape nesurenka nustatytos minimalios balų sumos, nėra tinkami finansuoti, PIP atmetami ir jų tinkamumo finansuoti vertinimas neatliekamas.
- 2.11. Projekto vykdytojas privalo vykdyti projekto matomumo, informavimo apie projektą ir kitus komunikacijos išpareigojimus, nurodytus Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių XIV skyriuje.
- 2.12. Projektams nėra įgyvendinama viešojo ir privataus sektorių partnerystė.

² 2021–2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programos ir Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano „Naujos kartos Lietuva“ administravimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos finansų ministro 2022 m. birželio 22 d. įsakymu Nr. 1K-237 „Dėl 2021–2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programos ir ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano „Naujos kartos Lietuva“ įgyvendinimo“

³ Projektų administravimo ir finansavimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos finansų ministro 2022 m. birželio 22 d. įsakymu Nr. 1K-237 „Dėl 2021–2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programos ir ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano „Naujos kartos Lietuva“ įgyvendinimo“

2.13. Projekto veiklos negali būti finansuojamos ar finansuojamos iš kitų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir (arba) savivaldybių biudžetų, kitų piniginių išteklių, kuriais disponuoja valstybė ir (ar) savivaldybės, Europos Sąjungos investicijų fondų, kitų Europos Sąjungos finansinės paramos priemonių ar kitos tarptautinės paramos lėšų ir už kurias sumokėti skyrus Europos Sąjungos investicijų fondų lėšų jos būtų pripažintos tinkamomis finansuoti ir (arba) už jas turi būti sumokėta daugiau nei viena kartą, įskaitant *de minimis* pagalbą. 2021–2027 metų Europos Sąjungos fondų ir bendrojo finansavimo lėšos, išmokėtos ir (ar) panaudotos pažeidžiant Europos Sąjungos ir Lietuvos Respublikos teisės aktus, tarptautines sutartis ir (ar) projektų sutartis, ir (ar) kitos pagal Europos Sąjungos ir Lietuvos Respublikos teisės aktus, tarptautines sutartis ir (ar) projektų sutartis reikalaujamos grąžinti lėšos susigrąžinamos iš projektų vykdytojų ir administruojamos Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių IV skyriaus devintajame skirsnyje nustatyta tvarka.

2.14. Projekto vykdytojas ir partneris su projekto įgyvendinimu susijusius dokumentus privalo saugoti Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių VIII skyriaus šeštajame skirsnyje nustatyta tvarka ir terminais, t. y. ne trumpiau, kaip 5 metus po metų, kuriais projekto vykdytojai atliktas paskutinis mokėjimas, gruodžio 31 dienos. Visi su *de minimis* pagalba skyrimu susiję dokumentai turi būti saugomi 10 metų nuo paskutinės *de minimis* pagalbos, suteiktos projekte, finansuojamame pagal šį Aprašą, suteikimo datos.

3. Projekto įgyvendinimo plano teikimas

- 3.1. Siekiant gauti finansavimą, pildomas PIP ir kartu su visais priedais teikiamas per Europos Sąjungos investicijų administravimo informacinės sistemos (INVESTIS) duomenų mainų svetainę, skirtą INVESTIS elektroninėms paslaugoms teikti (DMS).
- 3.2. PIP teikiamas nuo kvietimo teikti PIP paskelbimo Europos Sąjungos investicijų interneto svetainėje esinčios svetainės www.esinvesticijos.lt, iki kvietime nurodytos paskutinės dienos.
- 3.3. Vienas pareiškėjas gali pateikti tik vieną PIP.
- 3.4. Kartu su PIP pareiškėjas administruojančiajai institucijai turi pateikti šiuos priedus ir/ar dokumentus:
 - 3.4.1. įgaliojimą pasirašyti projekto įgyvendinimo planą, jei jį pasirašo ne pareiškėjo įstaigos vadovas;
 - 3.4.2. užpildytą nevyriausybinės organizacijos deklaraciją, kurios forma pateikiama Aprašo 2 priede (jei projekto vykdytojas ar partneris yra NVO);
 - 3.4.3. pasirašytą (-as) partnerio (-ių) deklaraciją (-as) (PAFT 1 priedo 1 priedas) (taikoma, kai projektas įgyvendinamas su partneriu (-iais));
 - 3.4.4. projekto biudžeto paskirstymą pagal pareiškėją ir partnerį (-ius) (PAFT 1 priedo 2 priedas) (taikoma, kai projektas įgyvendinamas su partneriu (-iais));
 - 3.4.5. rekomenduojama pateikti pareiškėjo ir partnerio (-ių) sudarytą jungtinės veiklos sutartį (taikoma, kai projektas įgyvendinamas su partneriu (-iais));
 - 3.4.6. dokumentą (-us), patvirtinančius / įrodančius pareiškėjo ir (ar) partnerio galimybes prisidėti prie projekto finansavimo nuosavomis lėšomis;
 - 3.4.7. jei numatomas remonto darbų išlaidos, dokumentus, patvirtinančius disponavimą turimomis patalpomis (nuosavybės ar kiti disponavimą patalpomis įrodantys dokumentai (patikėjimo, panaudos, nuomos sutartys), patalpų savininko sutikimai dėl patalpų remonto (jei kitaip nenustatyta patikėjimo/panaudos/nuomos sutartyje, patalpų brėžiniai ir kt.);
- 3.4.8. pasirašytą Pareiškėjo (partnerio) įsipareigojimo dėl projekto atlikties reikšmingos žalos nedarymo horizontaliajam principui vertinimo reikalavimų apraše nustatytiems reikalavimams deklaraciją, kurios forma pateikiama Aprašo 3 priede.
- 3.4.9. PIP suplanuotas išlaidas pagrindžiančius dokumentus:

3.4.9.1. PIP suplanuotų darbų, prekių, paslaugų išlaidų pagrįstumą patvirtinančius dokumentus (pvz., sudarytos sutartys, komerciniai pasiūlymai, nuorodos į rinkoje esančias kainas, išlaidų skaičiavimai;

3.4.9.2. PIP suplanuoto darbo užmokesčio išlaidų pagrįstumą patvirtinančius dokumentus (veiklų sąrašą su projekta vykdančių asmenų darbo valandomis, įkainiu (valandiniu arba mėnesiniu), jo pagrindimą). Nustatant išlaidas projektą vykdančioms asmenims, kurie yra projekto vykdytojo darbuotojai ar planuojami įdarbinti nauji darbuotojai, būtina remtis dabartiniu tos institucijos esamų, ar analogiškas pareigas einančių darbuotojų darbo užmokesčiu. Turi būti pateikti įkainių pagrindžiantys dokumentai (pareiğybės nuasmenintos darbo sutartys, 3–12 mėnesių nuasmenintas priskaitymo–apmokėjimo žiniaraštis, įrodantis darbo užmokesčio paskyrimą ir išmokėjimą ar pan.). Valstybės tarnautojų, biudžetinių įstaigų darbuotojų darbo užmokesčio valandinis įkainis turi būti apskaičiuotas vadovaujantis nacionaliniais teisės aktais, reglamentuojančiais tokių darbuotojų darbo užmokesčio apskaičiavimą;

3.4.9.3. užpildytą Pažymą darbo užmokesčio vertinimui, kurios forma patvirtinta 2024 m. sausio 3 d. VŠĮ Centrinės projektų valdymo agentūros direktoriaus įsakymu Nr. 2024/8-2.

4. Projektų įgyvendinimo reikalavimai

4.1. Projekto vykdytojas turi užtikrinti, kad projekto lėšomis suremontuotos patalpos būtų naudojamos vykdant projekto tikslą atitinkancias veiklas ne trumpiau kaip 5 metus nuo projekto veiklų įgyvendinimo pabaigos.

4.2. Projekto vykdytojas turi rinkti ir administruojančiai institucijai teikti informaciją apie kiekvieną iš ESF+ lėšų bendrai finansuojamo projekto veiklų dalyvį PAFT IV skyriaus šeštajame skirsnyje, Projekto dalyvių informacijos administravimo instrukcijoje ir projekto sutartyje nustatyta tvarka.

4.3. Projekto vykdytojas turi užtikrinti, kad:

4.3.1. vykdamt Aprašo 2.1.3.2.1 papunkčiuose numatytas neformaliojo švietimo veiklas (išskyrus profesinio mokymo veiklas):

4.3.1.1. mokymus vykdytų švietimo teikėjai (t. y. mokykla, laisvasis mokytojas arba kitas švietimo teikėjas (įstaiga, įmonė, organizacija, kuriems švietimas nėra pagrindinė veikla), o asmuo, ugdantis projekto veiklų dalyvius, pagal Švietimo įstatymo 48 straipsnio nuostatas turėtų teisę dirbti mokytoju pagal neformaliąsias švietimo programas;

4.3.1.2. tuo atveju, kai mokymus vykdančias švietimo teikėjas nėra projekto vykdytojas, partneris ir (ar) projektą vykdančias personalas, mokymai būtų vykdomi pagal projekto vykdytojo ar partnerio su išorės tiekėju – neformaliojo švietimo teikėju sudarytą mokymo paslaugų teikimo sutartį;

4.3.1.3. mokymai vyktų pagal neformaliojo švietimo teikėjo vadovo ar jo įgalioto asmens patvirtintas neformaliojo mokymo programas, kuriose būtų nurodyta: mokymų pagal šią programą metu įgyjamos kompetencijos ir galimybės tai panaudoti darbinėje veikloje; mokymo temos; mokymų trukmė valandomis, dienomis ir savaitėmis; baigiamojo tikrinimo forma;

4.3.1.4. pasibaigus mokymui neformaliojo mokymo teikėjas išduotų projekto veiklų dalyviui, baigiamam neformaliojo mokymo programą, neformaliojo mokymo programos baigimą patvirtinančią dokumentą, o projekto veiklų dalyviui, nebaigiamam neformaliojo mokymo programos – mokymąsi pagal neformaliąją programą patvirtinančią dokumentą, kuriame būtų nurodyta faktiškai įvykdytų mokymų trukmė (valandomis);

4.3.2. vykdamt Aprašo 2.1.3.2 papunktyje nurodytas veiklas:

4.3.2.1. iki projekto veiklų dalyvio įtraukimo į Aprašo 2.1.3.2 papunktyje nurodytas pagalbos verslo pradžiai teikimo veiklas administruojančiajai institucijai būtų pateikta vertinti;

4.3.2.1.1. projekto vykdytojo ir (ar) partnerio (-ių) sudarytas susitarimas (-ai) su jauno verslo subjektu dėl pagalbos verslo pradžiai jauno verslo subjektui teikimo; susitarime turi būti nurodyta jauno verslo subjekto veiklos sritis pagal įstatus, verslo liudijimą ar individualios veiklos pažymą, apibūdinta jauno verslo subjekto verslo pradžia (plėtojimui) numatoma suteikti pagalba (išvardintos verslo pradžiai reikalingos paslaugos, kurios bus teikiamos jauno verslo subjektui, ir (ar) verslo pradžiai reikalingos priemonės (t. y. patalpos, techninė, biuro ar kita įranga, baldai, įrenginiai ar įrankiai), kuriomis bus sudaryta galimybė naudotis jauno verslo subjektui), jų teikimo (naudojimo) terminai ir kitos, sutarties šalių nuomone svarbios sąlygos), nurodyta maksimali jauno verslo subjektui numatomos suteikti pagalbos projekto lėšomis vertė (kuri nustatoma remiantis jauno verslo subjektui numatomų suteikti paslaugų ir (ar) priemonių kainomis rinkoje) ir kita, susitarimo šalių nuomone svarbi informacija;

4.3.2.1.2. jauno verslo subjekto, su kuriuo sudarytas susitarimas dėl pagalbos jauno verslo subjektui teikimo, užpildyta Smulkiojo ir vidutinio verslo subjekto statuso deklaracija, kurios forma patvirtinta Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2008 m. kovo 26 d. įsakymu Nr. 4-119 „Dėl Smulkiojo ir vidutinio verslo subjekto statuso deklaravimo tvarkos aprašo ir Smulkiojo ir vidutinio verslo subjekto statuso deklaracijos formos patvirtinimo“ (toliau – Smulkiojo ir vidutinio verslo subjekto statuso deklaracija);

4.3.2.2. jauno verslo subjektui suteiktos reikalingos priemonės (t. y. patalpos, techninė, biuro ar kita įranga, baldai, įrenginiai ar įrankiai) būtų naudojamos paties jauno verslo subjekto vykdomoje veikloje, neperduodant jų naudoti (nuomos, panaudos ar kt. pagrindais) tretiesiems asmenims, taip pat nurodytos priemonės nebūtų jauno verslo subjektui perduodamos valdyti nuosavybės teise;

4.3.2.3. projekto lėšomis įsigytos verslo pradžiai skirtos priemonės (t. y. techninė, biuro ar kita įranga, baldai, įrenginiai ar įrankiai) būtų perduodamos naudoti tik jauno verslo subjektams ir naudojamos ne trumpiau kaip 3 metus nuo jų įsigijimo dienos (į šį laikotarpį įskaičiuojami laiko tarpai, kai verslo pradžiai skirtos priemonės nenaudojamos dėl to, kad projekto vykdytojas (partneris) intensyviai ieško (paieška pagrindžiama projekto vykdytojo veiksmis ir dokumentais: pvz., kiekvieną mėnesį teikiama informacija viešai prieinamose priemonėse, vietinėje spaudoje, organizuojami susitikimai ir kt.) jauno verslo subjektų, kurių verslo pradžiai reiktų naudoti projekto lėšomis įsigytas priemones, ir (ar) dėl to, kad verslo pradžiai skirtos priemonės pagal savo paskirtį yra netinkamos naudoti tam tikro sezono metu); tuo atveju, kai verslo pradžiai skirta priemonė projekto lėšomis įsigyjama iki projekto veiklų pabaigos likus mažiau nei 3 metams, projekto vykdytojas turi užtikrinti, kad ši priemonė būtų naudojama jauno verslo subjektų ir po projekto veiklų įgyvendinimo pabaigos tol, kol pasibaigs 3 metų laikotarpis po priemonės įsigijimo;

4.3.3. Tuo atveju, kai Aprašo 8 punkte nustatyta tvarka administruojančioji institucija yra nustatiusi, kad konkrečiai projekto veiklų dalyvių priimančiai organizacijai ar jauno verslo subjektui yra projekte teikiama nereikšminga (*de minimis*) pagalba, ir priėmusi sprendimą dėl nereikšmingos (*de minimis*) pagalbos priskyrimo konkrečiai projekto veiklų dalyvių priimančiai organizacijai ar jaunam verslo subjektui, projekto vykdytojas turi:

4.3.3.1. pagal pasikeitusias sąlygas projekto veiklų dalyvių į projekto veiklas įtraukti ir pagalbą jauno verslo subjekto verslo pradžiai pradėti teikti tik po to, kai administruojančioji institucija atliks Aprašo 8.9 ir 8.11 papunkčiuose, o projekto vykdytojas administruojančiosios institucijos nurodymu – Aprašo 8.10 ir 8.14 papunkčiuose nurodytus veiksmus.

4.4. Tinkamos projekto tikslinės grupės vykdant Aprašo 2.1.3.2 papunktyje nurodytas veiklas – jauno verslo subjektų, kurių veiklos vykdymo vieta – vietos plėtos strategijos įgyvendinimo teritorija, atstovai ir darbuotojai;

4.3. Laikoma, kad asmuo yra gyventojas, jei asmuo projekto veiklų dalyvio anketoje yra nurodęs savo gyvenamąją vietą, kuri yra vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorijoje.

4.4. vykdamas Aprašo 2.1.5 papunktyje nurodytas veiklas – savanoriai (taikoma, kai vykdomi Aprašo 2.1.5 papunktyje nurodytą veiklą atitinkantys savanorių mokymo, reikalingo savanorius parengti savanoriškai veiklai, veiksmai).

5. Projektams siekiami rodikliai

Rodiklio pavadinimas	Rodiklio kodas	Matavimo vienetai	Siektina reikšmė ir pasiekimo data
BIVP projektų veiklų dalyviai (įskaitant visas tikslines grupes)	P-01-004-08-04-01-12 (P.N.2.4723)	Skaičius	6 (2029)

5.1. Projektu turi būti siekiama nurodyto rodiklio. Nurodytos bendros visų šio kvietimo projektų planuojamos pasiekti rodiklių reikšmės. Rodiklių reikšmės, įvertinęs planuojamo projekto veiklas, kiekviename projekte pasirenka pats pareiškėjas.

5.2. Projekto vykdytojas yra atsakingas už duomenų ir informacijos apie jo vykdomų projektų siekiamų rodiklių pasiekimą, surinkimą ir pateikimą. Už projekto sutartyje nustatytą stebėsenos rodiklių reikšmių pasiekimą projekto vykdytojas atsiskaito teikdamas veiklos ataskaitas.

5.3. Projekto vykdytoju nepasiekus stebėsenos rodiklių reikšmių, nurodytų projekto sutartyje, taikomos PAFT IV skyriaus penktojo skirsnio 171–179 punktu nuostatos, t. y. gali būti mažinamas projekto sutartyje nustatytas projektui skirtas finansavimas, arba nutraukiama projekto finansavimo sutartis.

5.4. Siektini stebėsenos rodikliai skaičiuojami pagal stebėsenos rodiklių korteles, skelbiamas Vidaus reikalų ministerijos interneto svetainės www.lrv.lt skiltyje „Plėtros programos“, prie konkrečios plėtros programos priemonės dokumentų (<https://www.lrv.lt/lt/administracine-informacija/planavimo-dokumentai-2/plėtros-programos/2022-2030-metu-viesojo-valdymo-pletros-programa>).

6. Horizontaliųjų principų (toliau – HP) reikalavimai

6.1. PIP negali būti numatyta:

6.1.1. apribojimų, kurie turėtų neigiamą poveikį lygių galimybių ir nediskriminavimo dėl lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, religijos ar ištikinimų, pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, etninės priklausomybės, negalios ar kt. principams įgyvendinti;

6.1.2. veiksmų, kurie turėtų neigiamą poveikį darnaus vystymosi principo, įskaitant reikšmingos žalos nedarymo principą, įgyvendinimui.

6.2. Įgyvendinant projektą turi būti užtikrinamas prieinamumo visiems reikalavimo įgyvendinimas ir taikomas universalaus dizaino principas:

6.2.1. informacija apie projekto veiklas (renginius, mokymus) turi būti platinama prieinamais būdais įvairioms tikslinėms grupėms (pvz., asmenims su regos, klausos, intelekto sutrikimais, asmenims su disleksijos sutrikimais, žemesnio išsilavinimo ar ilgą laiką socialinėje atskirtyje buvusiems asmenims, senyvo amžiaus bei mažiau lietuvių kalbą suprantantiems asmenims), kviečiant ir registruojant į renginius turi būti identifikuojami dalyvių poreikiai dėl informacijos prieinamumo renginio metu (pvz., užtikrinti vertimą į lietuvių gestų kalbą, užsienio kalbą);

6.2.2. projektų veiklos (renginiai, mokymai) turi būti organizuojamos patalpose, pritaikytose judėjimo, regos ar kitą negalią turintiems asmenims (netoli nuo įėjimo į objektą įrengtos asmenims, turintiems negalią, skirtos automobilių stovėjimo vietos, užtikrintos galimybės asmenims, judantiems vežimėliu, be kliūčių savarankiškai patekti į objektą, nevaržomai judėti objekto patalpų viduje, naudotis liftu ar keltu (jei renginys vyksta ne pirmame pastato aukšte), naudotis pritaikyta konferencijų sale ir joje esančia įranga (pvz., nefiksuotos kėdės, mobilieji mikrofonai, prieinama pakyla kalboms sakyti), maitinimo vieta (pvz., judėjimui vežimėliu pritaikyta erdvė tarp stalių, stalo aukštis) bei sanitarinėmis patalpomis (pvz., judėjimui vežimėliu pritaikyta erdvė, prieinamame aukštyje įrengta kriauklė, veidrodinis, higienos priemonės), tinkamai pažymėti pastate esantys permatomi objektai (pvz., durys), laiptai ir kitos kliūtys aklujų ir silpnaregių asmenų judėjimui).

6.3. Įgyvendinant projekto veiklas turėtų būti laikomasi inovatyvumo (kūrybingumo) priedo, t. y. įgyvendinant veiklas vykdomi inovatyvūs viešieji pirkimai, taikomos naujos technologijos, kuriami ar diegiami inovatyvūs sprendimai ir pan.

6.4. Projektams neturi būti daroma reikšminga žala aplinkos tikslams, nustatytiems 2020 m. birželio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2020/852 dėl sistemos tvariam investavimui palengvinti sukūrimo, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2019/2088, 17 straipsnyje. Konkretūs projektų dėl reikšmingos žalos nedarymo aplinkos tikslams reikalavimai ir projektų atitiktį šiems reikalavimams pagrindžiantys dokumentai nurodomi Projekto atitikties reikšmingos žalos nedarymo horizontaliajam principui vertinimo reikalavimų apraše (toliau – Reikšmingos žalos nedarymo horizontaliajam principui vertinimo reikalavimų aprašas), kuris pateikiamas Aprašo 4 priede.

7. Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) reikalavimai

Įgyvendinant pagal Aprašą numatytas veiklas negali būti pažeidžiamos Chartijos pagrindinės teisės: orumo; asmenų, privataus ir šeimos gyvenimo, sąžinės ir saviraiškos laisvės; asmens duomenų; prieglobsčio ir apsaugos perkėlimo, išsiuntimo ar išdavimo atvejais; teisės į nuosavybę ir teisės užsimti verslu; lyčių lygybės, vienodo požiūrio ir lygių galimybių, nediskriminavimo ir asmenų su negalia teisės; vaiko teisės; gero administravimo, veiksmingo teisinės gynybos, teisingumo; solidarumo ir darbuotojų teisės; aplinkos apsauga.

8. Reikalavimai valstybės pagalbai

8.1. Valstybės pagalba, kaip ji apibrėžta Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 straipsnyje, neteikiama.

8.2. Gali būti teikiama nereikšminga (de minimis) pagalba, kuri atitinka de minimis reglamento nuostatas. Nereikšmingos (de minimis) pagalbos gavėjas yra ūkio subjektas, kurio veiksmams daro įtaką ar ketinimai, jeigu būtų įgyvendinti, galėtų daryti įtaką konkurencijai ir prekybai tarp Europos Sąjungos šalių. Projekto vykdytojas ar partneris nėra laikomas nereikšmingos (de minimis) pagalbos gavėju, jei jis visą projekto lėšomis gautą naudą perduoda tikslinėms grupėms, pats negaudamas jokios ekonominės naudos;

8.3. Detalesnė informacija apie reikalavimus valstybės pagalbai pateikiama Aprašo 8 dalyje „Reikalavimai valstybės pagalbai (kurie nėra nurodyti kituose Aprašo punktuose)“.

9. Reikalavimai pareiškėjams ir partneriams

Galimi pareiškėjai

- viešieji juridiniai asmenys, kurių veiklos vykdymo vieta yra vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorijoje. Pareiškėjais negali būti valstybės ir (ar) savivaldybių kontroliuojami juridiniai asmenys, t. y. juridiniai asmenys, kurių savininkė yra valstybė ar savivaldybė arba kurių visuotiniame akcininkų susirinkime, visuotiniame dalininkų susirinkime ar visuotiniame narių susirinkime valstybei ir (ar) savivaldybei priklauso daugiau kaip 50 procentų balsų.
- privatus juridiniai asmenys, kurių veiklos vykdymo vieta yra vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorijoje;

Galimi partneriai

- viešieji juridiniai asmenys, kurių veiklos vykdymo vieta yra vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorijoje. Partneriais negali būti savivaldybės, kurios teritorijoje įgyvendinama vietos plėtros strategija, administracija, kai vykdomas projektas, apimantis Aprašo 2.1.3.2.2 papunktyje nurodytas veiklas.
- privatus juridiniai asmenys, kurių veiklos vykdymo vieta yra vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorijoje;

Pareiškėjais ir partneriais negali būti tie juridiniai asmenys, kuriems, kaip jauno verslo subjektams, projekto įgyvendinimo metu bus teikiama pagalba verslo pradžiai.

Papildomi reikalavimai pareiškėjui ir partneriams

PIP pateikimo administruojančiajai institucijai dieną pareiškėjas turi turėti juridinio asmens statusą ne trumpiau nei 2 metus.

Tuo atveju, kai pareiškėjas projektą numato įgyvendinti kartu su partneriu (-iais), pareiškėjas PIP turi pagrįsti partnerio įtraukimo į projektą būtinumą ir iki PIP pateikimo administruojančiajai institucijai dienos sudaryti su partneriu (-iais) jungtinės veiklos sutartį, kurioje būtų nustatytos tarpusavio teisės ir pareigos įgyvendinant projektą.

Pareiškėju (projekto vykdytoju) ar partneriu gali būti juridinio asmens filialas ar atstovybė, jeigu tas filialas ar atstovybė veiklą vykdo vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorijoje.

10. Prioritetiniai projektų atrankos kriterijai

Prie kiekvieno kriterijaus nurodomas galimas surinkti didžiausias balų skaičius pagal tą kriterijų.

Didžiausia projektui galima skirti balų suma – 100 balų.

Minimali balų suma – 70 balų. Projektai, kurie naudos ir kokybės vertinimo etape nesurenka nustatytos minimalios balų sumos, nėra tinkami finansuoti ir PIP atmetami.

Kai projektams, surinkusiems vienodą galutinį balų skaičių, nepakanka pagal kvietimą teikti PIP skirtos finansavimo lėšų sumos, pirmenybė teikiama projektams, surinkusiems daugiau balų pagal pirmąjį Aprašo nurodytą prioritetinį atrankos kriterijų. Jeigu projektai pagal šį prioritetinį atrankos kriterijų įvertinti vienodai, pirmenybė suteikiama projektams, surinkusiems daugiau balų pagal kitą iš eilės nurodytą prioritetinį atrankos kriterijų. Jeigu suteikti vienodi balai pagal visus prioritetinius atrankos kriterijus, šie projektai nurodomi PIP vertinimo ataskaitos sąraše „Projektai, kuriems rekomenduojama skirti finansavimą“ pagal PIP pateikimo laiką.

Eil. Nr.	Kriterijaus tipas	Kriterijus	Kriterijaus vertinimo metodas	Didžiausias galimas kriterijaus balas	Kriterijaus svorio koeficientas (jei taikoma)	Didžiausias galimas kriterijaus balas, kai nustatomas svorio koeficientas (jei nustatomas svorio koeficientas, šioje skiltyje nurodomas didžiausias galimas kriterijaus balas, padauginintas iš svorio koeficiento)
1.	Specialusis	Projektas skirtas vietos plėtros strategijos, kuri vidaus reikalų ministro įsakymu įtraukta į siūlomų finansuoti vietos plėtros strategijų sąrašą, veiksmams įgyvendinti.	Projektas atitinka šį specialųjį projektų atrankos kriterijų, jei projektas (PIP) nurodytas projekto tikslas ir planuojamos veiklos) atitinka bent vieną iš veiksmų, nurodytų vietos plėtros strategijos, kuriai įgyvendinti skirtas projektas ir kuri vidaus reikalų ministro įsakymu įtraukta į siūlomų finansuoti vietos plėtros strategijų sąrašą, dalyje „Vietos plėtros strategijos“	-	-	-

				finansinis veiksmų planas“, veiksmų.				
	Prioritetiniai naudos ir kokybės vertinimo balai:							
1.	Prioritetinis naudos ir kokybės	Vietos plėtos projektu sprendžiama vietos plėtos strategijoje identifiukuota problema	Pareiškęjas turi aiškiai nurodyti ir aprašyti, kokiam/-ios problema/-os būtų sprendžiamos, aprašyti priežastis, lemusias projekto įgyvendinimą, kokiu būdu bus sprendžiama/-os, kokiam/-iomis veikla/-omis ir/ar veiksmu/-ais ir aiškiai nurodyti, kokiam/-ias ir kaip Strategijoje iškelto problemas projektas spės.	30	-	-		
2.	Prioritetinis naudos ir kokybės	Pareiškejo vietos plėtos projekto kokybė (idėjos/koncepcijos vertinimas)	Vietos plėtos projekto vertinimo metu projektui suteikiamas prioritetas skiriamas balus, jeigu vietos plėtos projekto turinys, numatytos veiklos,	20	-	-		

				planuojamas jų įgyvendinimas, laukiami rezultatai yra pagrįsti, nuoseklūs, veiksmingi. Taip pat vertinama viešai prieinama informacija: statistiniai duomenys, tyrimai ir pan.).			
3.	Prioritetinis naudos ir kokybės	Vietos plėtros projektu įgyvendinamos inovatyvios verslumo skatinimo ir verslumo įgūdžių suteikimo priemonės vietos plėtros strategijos tikslinės teritorijos mastu (laikoma, kad inovatyvi verslumo priemonė yra tokia, kuri kvietimo paskelbimo dienai nėra teikiama	Jei PMVVG teritorijoje planuojama teikti inovatyvios verslumo skatinimo ir verslumo įgūdžių suteikimo priemonės jau yra teikiama, pareiškėjas turi pateikti tikslias datas, kada tokia paslauga buvo pradėta teikti, bei aprašyti, kodėl teikiamos inovatyvios verslumo skatinimo ir	20	-	-	

		PMVVG teritorijoje)	<p>verslumo įgūdžių suteikimo priemonės poreikis yra nepakankamas (asmenu, kuriems reikalinga tokia paslauga, yra daugiau, nei šiuo metu suteikiama paslaugų ir pan.).</p> <p>Jei planuojama pradėti teikti visai nauja inovatyvi verslumo skatinimo ir verslumo įgūdžių suteikimo priemonė/-ės, turi būti aprašyta, remiantis kitų VVG ar kitų šalių patirtimi, kodėl tokia paslauga reikalinga, sėkminga ir t.t.</p>			
4.	Prioritetinis naudos ir kokybės	Planuojamas BIVP projektų veiklų dalyviai (įskaitant visas tikslines grupes)	<p>Projekte aprašytas ir pagrįstas numatomų įveiklas įtraukti dalyvių skaičius. Nurodyta kiek tikslinės grupės</p>	10	-	-

			asmenų paslaugas dalyvaus numatytose veiklose.	gaus ar			
5.	Prioritetinis naudos ir kokybės	Vietos plėtros projektu suteikiamų priemonių pagal PFSA 2.1.3.2.2. veiklos tinkamumas jauno verslo stiprinimui	Vertinama, ar suteikiamos priemonės (pvz. patalpos, įranga, įrenginiai, baldai, įrankiai, transporto priemonės, technikos ir kt.) tiesiogiai stiprina jauno verslo veiklą, didina jo pajėgumus ir konkurencingumą.	-	-	20	-

IŠLAIDŲ TINKAMUMO FINANSUOTI REIKALAVIMAI

11. Išlaidų tinkamumo finansuoti reikalavimai

- 11.1 Projektų išlaidos turi atitikti PAFIT VII skyriuje ir Rekomendacijose dėl projektų išlaidų atitikties Europos Sąjungos fondų reikalavimams⁴, projektu išlaidoms nustatytus reikalavimus bei reikalavimus, keliamus Reikšmingos žalos nedarymo horizontaliajam principui vertinimo reikalavimų apraše (Aprašo 4 priedas).
- 11.2 Didžiausia projektui galima skirti finansavimo lėšų suma yra: iki 77 040,00 (septyniasdešimt septynių tūkstančių keturiasdešimt eurų).
- 11.3 Projekto finansuojamoji dalis gali sudaryti ne daugiau kaip 90 proc. visų tinkamų finansuoti projekto išlaidų.
- 11.4 Pareiškėjas privalo savo ir (ar) kitų šaltinių lėšomis (savivaldybių biudžeto ir (ar) privačiomis lėšomis) prisidėti prie projekto finansavimo ne mažiau nei 10 proc. visų tinkamų finansuoti projekto išlaidų.
- 11.5 Pareiškėjas savo iniciatyva ir savo lėšomis gali prisidėti prie projekto įgyvendinimo didesne nei reikalaujama lėšų suma.

⁴ patvirtintos 2023 m. birželio 22 d. VšĮ Centrinės projektų valdymo agentūros direktoriaus įsakymu Nr. 2023/8-246, skelbiamose svetainėje esinčiose investicijos.lt,

11.6 Projekto tinkamų finansuoti išlaidų dalis, kurios nepadengia projektui skiriamo finansavimo lėšos, ir netinkamos finansuoti išlaidos turi būti finansuojamos iš pareiškėjo lėšų.

11.7 Projekto išlaidos įgyvendinimo metu apmokamos išlaidų kompensavimo būdu projekto vykdytojui deklaruojant patirtas ir apmokėtas išlaidas, supaprastintai apmokamas išlaidas arba kartu derinant šias abi apmokėjimo formas.

11.8 Finansuojamiems projektams projekto sutartyje gali būti numatytas avansas.

11.9 Vienam projekto veiklų dalyviui prašoma finansuoti lėšų suma gali sudaryti ne daugiau kaip 12000 (dvylika tūkstančių) eurų tiesioginių projekto išlaidų.

11.10 Mažinant projekto finansavimą ar tvirtinant galutinę veiklos ataskaitą, patirtos išlaidos, numatytos išlaidų tipuose „Nekilnojamasis turtas ir statybos darbai“ ir „Įranga, įrenginiai ir kitas turtas“, nėra mažinamos, jei sumažinus kitas projekto išlaidas ar nepanaudojus dalies projekto išlaidoms finansuoti skirtų lėšų jų santykinė dalis projekte padidėja ir viršija numatytoms išlaidoms nustatytą tinkamų finansuoti projekto išlaidų dalį.

11.11 Projekto veiklos, įskaitant ir pirkimus, gali būti pradėtos įgyvendinti ir projekto išlaidos gali būti patirtos iki projekto sutarties pasirašymo, bet ne anksčiau nei priimtas sprendimas dėl vietos plėtos projekto finansavimo. Jeigu pareiškėjas pradeda projekto veiklas vykdyti iki projekto sutarties išgaliojimo dienos, pareiškėjo patirtos išlaidos galės būti kompensuojamos projekto finansavimo lėšomis, jeigu jos atitiks tinkamoms finansuoti projekto išlaidoms nustatytus reikalavimus.

11.12 Pagal Aprašą netinkamomis finansuoti išlaidomis laikomos:

11.12.1 išlaidos, nustatytos PAFT VII skyriaus trečiajame skirsnyje;

11.12.2 tikslinėms grupėms skirtu perduoti naudoti (išdalinti) trumpalaikio turto (maisto produktų, higienos prekių, drabužių ir pan.) įsigijimo išlaidos;

11.12.3 medicinos įrangos, vaistinių preparatų įsigijimo išlaidos (medicinine įranga nėra laikoma tokia įranga, kuri, siekiant grąžinti ar palaikyti asmens sveikatos ir fizinę būklę, yra naudojama fiziniams pratimams atlikti);

11.12.4 tikslinių grupių apgyvendinimo sveikatos priežiūros įstaigose ir su tuo susijusios išlaidos;

11.12.5 transporto priemonių įsigijimo išlaidos;

11.12.6 išperkamosios ar finansinės nuomos (lizingo) apmokėjimo išlaidos.

11.13 Tinkamos finansuoti išlaidos:

Išlaidų tipai	Reikalavimai ir paaiškinimai
Nekilnojamasis turtas ir statybos darbai	<p>Patalpų paprastojo remonto darbų išlaidos, kai tenkinamos visos šios sąlygos:</p> <ul style="list-style-type: none"> - išlaidos yra reikalingos vykdyti projekto veiklas; - nekilnojamąjį turtą (patalpas) projekto vykdytojas ar partneris valdo nuosavybės, patikėjimo, panaudos, nuomos teise ir tokia teise yra užtikrinta ne trumpiau, nei 5 metus po projekto veiklų pabaigos; - projekto veiklas (ar jų dalį) įgyvendina pats projekto vykdytojas ir (ar) partneris. <p>Išlaidos, reikalingos vykdyti projekto veiklas, vykdomas projekto veiklų dalyvių priimančios organizacijos, kuri nėra projekto vykdytoja ar partnerė, nėra laikomos tinkamomis finansuoti.</p>

	<p>Visų šios kategorijos išlaidų suma gali sudaryti ne daugiau kaip 15 proc. visų projekto tinkamų finansuoti išlaidų</p> <p>Projekto veikloms vykdyti reikalingų baldų, kompiuterinės technikos, programinės įrangos ir kitos įrangos, įrenginių ir kito ilgalaikio turto įsigijimo išlaidos (įskaitant jų transportavimo, projektavimo, sumontavimo, vietos (aiškstelės) paruošimo, instaliavimo, paruošimo naudoti, išbandymo, apmokymo naudotis, saugos instruktažo, techninės priežiūros ir susijusias išlaidas), su šių veiklų vykdymu susijęs darbo užmokestis bei komandiruočių išlaidos.</p> <p>Šios išlaidos yra tinkamos, kai projekto veiklas (ar jų dalį), kurioms vykdyti įsigyjama nurodyta įranga, įgyvendina pats projekto vykdytojas ir (ar) partneris.</p>
<p>Įranga, įrenginiai ir kitas turtas</p>	<p>Šio tipo išlaidos gali sudaryti ne daugiau kaip 70 proc. visų tinkamų finansuoti projekto išlaidų ir turi būti tenkinama bent viena iš Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 298² punkte nustatytų sąlygų, t.y.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - įgyvendinant projektą nurodytos šio turto pirkimo išlaidos yra mažesnės nei tokio paties turto nuomos išlaidos projekto (ar jo veiklos, kuriai vykdyti reikalingas turtas) įgyvendinimo laikotarpiu; - finansuojama šio turto pirkimo išlaidų dalis yra lygi įsigyto turto nusidėvėjimo vertei per laikotarpį nuo turto įsigijimo iki projekto įgyvendinimo pabaigos; - užbaigus projektą šio turto likutinė vertė yra nereikšminga, t. y. sudaro ne daugiau kaip 250 eurų bendros šio turto vertės; - užbaigus projektą šis turtas ne trumpiau kaip iki jo nusidėvėjimo arba bent 5 metus bus naudojamas tam pačiam tikslui, kurio buvo siekiama įgyvendinant projektą, ir šio turto naudojimas būtinas projekto tikslo tęstinumui užtikrinti; - projektas skirtas šiam turtui įsigyti, kai tai leidžiama ES reglamentuose ir Projektų administravimo taisyklėse. <p>Tinkamomis finansuoti išlaidomis yra laikomos:</p>
<p>Projekto vykdymas</p>	<p>1. projekto veiklas vykdančių projekto vykdytojo ir partnerio organizacijų darbuotojų darbo užmokesčio ir susijusių kasmetinių atostogų bei darbdavio išpareigojimų, apskaičiuotų už darbo laiką, kurio metu darbuotojai vykdė projekto veiklas, išlaidos. Projekto veiklas vykdančių fizinių asmenų, dirbančių pagal autorines ar paslaugų sutartis, įskaitant mažųjų bendriųjų vadovus ir asmenis, mažosiose bendrijose dirbančius pagal paslaugų (civilines) sutartis, išlaidos. Šiame papunktyje nurodytoms išlaidoms Aprašo 14 punkte nustatytos fiksuotos normos taikomos tik tokiuose projektuose, kurių visos tinkamos finansuoti išlaidos viršija Aprašo 2.14 papunktyje nustatytą sumą.</p> <p>Valstybės ar savivaldybių biudžetinių įstaigų, taip pat viešųjų įstaigų, kurių savininkė ar dalininkė, turinti daugiau negu pusę balsų visuotiniame dalininkų susirinkime, yra valstybė ar savivaldybė, darbuotojai mokamo darbo užmokesčio dydis nustatomas vadovaujantis jų darbo užmokesčio dydį reglamentuojančių atitinkamų teisės aktų nuostatomis. Kitų įstaigų darbuotojų darbo užmokesčio išlaidos neturi viršyti atitinkamos specializacijos ir kvalifikacijos darbuotojų vidutinio darbo užmokesčio, išskyrus tinkamai pagrįstus atvejus. Su darbuotojais, vykdančiais tiesiogines projekto veiklas, turi būti sudaromos darbo sutartys, kai tas darbas</p>

yra pagrindinis, arba esamų darbo sutarčių papildymai, kai šalia pagrindinių pareigų sulygstama dėl papildomų funkcijų projekte (tokiu atveju sutartyje turi būti aiškiai įvardyta, kiek laiko dirbama prie projekto, ir nurodomas atlygis);

2. **projekto veiklas vykdančių savanorių savanoriška veikla**, tiesiogiai susijusi su projekto veiklų vykdymu (t. y. veikla, kurią atlieka savanoriai vykdydami projekto veiklas, atitinkančias Aprašo 2.1 papunktyje nurodytas veiklas); Šios išlaidos yra tinkamos tik kaip projekto vykdytojo nepiniginis nuosavas įnašas, kuris apskaičiuojamas:

2.1. taikant fiksuotąjį įkainį, kurio dydis nustatytas Projekta vykdančio personalo savanoriško darbo įnašo fiksuotojo vieneto įkainio nustatymo tyrimo ataskaitoje, skelbiamoje interneto svetainėje www.esinvesticijos.lt (taikoma apskaičiuojant projekto veiklas vykdančių savanorių savanoriškos veiklos nepiniginio įnašo dydį);

2.2. taikant Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatytą minimalųjį darbo užmokestį (taikoma apskaičiuojant projekto veiklų dalyvių savanorių savanoriškos veiklos nepiniginio įnašo dydį);

3. **projekto veiklų dalyvių privačių juridinių asmenų**, kurių savininkė ar dalininkė nėra valstybė ar savivaldybė arba valstybei ar savivaldybei priklauso ne daugiau kaip 50 procentų balsų visuotiniame akcininkų susirinkime, **darbuotojų darbo užmokesčio**, apskaičiuoto ir išmokėto už darbo laiką, kurio metu darbuotojai dalyvavo projekto veiklose, ir susijusių darbdavio įsipareigojimų išlaidos (išskyrus tų projekto veiklose dalyvaujančių asmenų darbo užmokesčio išlaidas, kurie gauna darbo užmokestį ar jo dalį iš Europos Sąjungos investicijų fondų, kitų Europos Sąjungos finansinės paramos priemonių ar kitos tarptautinės paramos lėšų). Šios išlaidos yra tinkamos tik kaip projekto vykdytojo ir (ar) partnerio (-ių) nuosavas įnašas ir apskaičiuojamos:

3.1. pagal fiksuotąjį įkainį, kurio dydis nustatytas Privatiųjų Juridinių Asmenų ir viešojo valdymo institucijų projektų dalyvių DU FĮ nustatymo tyrimo ataskaitoje, skelbiamoje interneto svetainėje www.esinvesticijos.lt (taikoma apskaičiuojant projekto veiklų, atitinkančių Aprašo 2.1.3.2 papunktyje nurodytą veiklą, nuosavo įnašo dydžiui apskaičiuoti);

4. projekto veikloms vykdyti reikalingo **nekilnojamojo turto nuomos išlaidos**; šios išlaidos tinkamos finansuoti, jeigu tenkinamos visos šios sąlygos:

4.1. projekto veiklas (arba jų dalį), kurioms vykdyti nuomojamas nekilnojamas turtas, įgyvendina pats projekto vykdytojas ir (ar) partneris;

4.2. projekto vykdytojas ir (ar) partneris pagrindžia, kad:

4.2.1. projekto vykdytojo ar partnerio nuosavybės, patikėjimo ar panaudos teise valdomų patalpų ploto nepakanka projekto veikloms vykdyti arba projekto vykdytojo ar partnerio nuosavybės, patikėjimo ar panaudos teise valdomos patalpos dėl numatomų vykdyti projekto veiklų pobūdžio ir šioms veikloms taikomų teisės aktuose nustatytų reikalavimų yra netinkamos;

4.2.2. projekto vykdytojas ir partneris, siekdami įgyti teisę projekto veikloms vykdyti reikalingas patalpas valdyti panaudos ir (ar) patikėjimo teise, ėmėsi visų teisėtų priemonių, reikalingų tą teisę įgyti;

5. projekto veikloms vykdyti reikalingų **transporto priemonių nuomos ir eksploataavimo išlaidos**; šios išlaidos tinkamos finansuoti tuo atveju, kai projekto vykdytojas ar partneris pats vykdo projekto veiklas (arba jų dalį), kurioms vykdyti nuomojama (-os) transporto priemonė (-ės);

6. projekto veikloms vykdyti reikalingų **baldu, įrangos, įrenginių, įrankių, kompiuterinės technikos, programinės įrangos nuomos išlaidos** (šios išlaidos tinkamos, kai projekto veiklas (ar jų dalį), kurioms vykdyti nuomojamas šiame papunktyje nurodytas turtas, vykdo pats projekto vykdytojas ar partneris);
7. **projekto vykdytojui ar partneriui nuosavybės teise priklausančio ilgalaikio turto** (baldu, įrangos, įrenginių, įrankių, kompiuterinės technikos), kuris naudojamas projekto veikloms vykdyti, **nusidėvėjimo išlaidos** (kiek tai susiję su projekto veiklų vykdymu); šios išlaidos tinkamos tuo atveju, jei turtas yra įsigytas nuosavomis (ne šio projekto) lėšomis;
8. projekto veiklas vykdančių **savanorių mokymų, reikalingų savanorių parengti savanoriškai veiklai atlikti, išlaidos;**
9. projekto veiklas vykdančių savanorių **dalyvių (savanorių) pašto, telefono (interneto ir telefoninio ryšio) išlaidos;**
10. projekto veiklas vykdančių savanorių **savanoriškos veiklos vykdymo laikotarpiui tenkančios draudimo pagal Savanoriškos veiklos įstatymo 10 straipsnio 1 dalį išlaidos;**
11. projekto veiklas vykdančių **savanorių ir projekto veiklų dalyvių maitinimo išlaidos;** maitinimo išlaidos (kavos pertrauka) kompensuojamos tik tuo atveju, kai projekto veiklas vykdančio savanorio ar projekto veiklų dalyvio tiesioginis dalyvavimas vykdant projekto veiklas trunka ne trumpiau kaip 2 valandas per parą; maitinimo išlaidos (pietūs) kompensuojamos tik tuo atveju, kai projekto veiklas vykdančio savanorio ar projekto veiklų dalyvio tiesioginis dalyvavimas vykdant projekto veiklas trunka ilgiau kaip 6 valandas.
12. projekto veikloms vykdyti reikalingų **mokymo priemonių, darbo priemonių ir medžiagų, taip pat kito trumpalaikio turto (išskyrus trumpalaikiam turtui priskiriamus baldus, įrangą ir įrenginius) įsigijimo ir (ar) nuomos išlaidos;**
13. projekto veikloms vykdyti reikalingos **kelionių Lietuvos Respublikos teritorijoje ir (ar) kuro išlaidos;**
14. **dokumentų, reikalingų nustatyti asmens priklausymo tikslinei grupei faktą, išdavimo apmokėjimo išlaidos;**
15. projekto veikloms vykdyti reikalingų **renginių organizavimo išlaidos;** šiame papunktyje nurodytos išlaidos yra tinkamos finansuoti tik iš projekto vykdytojo ir (ar) partnerio (-ių) nuosavo įnašo, jeigu projekte nėra nė vieno projekto veiklas vykdančio savanorio;
16. projekto veikloms vykdyti reikalingų projektą vykdančio **personalo (įskaitant projekto veiklas vykdančius savanorius) ir projekto veiklų dalyvių dalyvavimo renginiuose, užsiėmimuose išlaidos** (t. y. bilietų į renginius, užsiėmimus; renginių, užsiėmimų dalyvio mokesčio išlaidas);
17. projekto veikloms vykdyti reikalingo **svečio iš užsienio kelionių ir apgyvendinimo išlaidos.** Šios išlaidos tinkamos tuo atveju, kai nėra mokamas honoraras ar atlygis už suteiktą paslaugą;
18. projekto veikloms vykdyti reikalingų **interneto svetainių kūrimo ir palaikymo išlaidos, leidinių ir informacinių pranešimų rengimo, televizijos bei radijo laidų rengimo ir transliavimo išlaidos;**
19. **paslaugų teikimo pagal projekto vykdytojo ir (ar) partnerio (-ių) su išorės paslaugų teikėju (-ais) sudarytą (-as) paslaugų teikimo sutartį (-is) išlaidos;**
20. kitos projekto veikloms įvykdyti ir projekto tikslams pasiekti būtinos ir pagrįstos išlaidos.

Projekto matomumas ir informavimas apie projektą	Tinkamomis finansuoti išlaidomis yra laikomos PAF 341.1–341.4 papunkčiuose nurodytoms projekto matomumo ir informavimo apie projektą priemonėms įgyvendinti būtinos išlaidos. Šios išlaidos projekto vykdytojui apmokamos supaprastintai taikant fiksuotąją sumą.
Netiesioginės išlaidos ir kitos išlaidos pagal fiksuotąją projekto išlaidų normą	Tinkamos finansuoti su projekto administravimu susijusios išlaidos. Šios išlaidos apmokamos taikant fiksuotąją projekto išlaidų normą.

12. Projektų veiklų ir jungtinio projekto projektų įgyvendinimui taikomi supaprastintai apmokamų išlaidų dydžiai

Supaprastintai apmokamų išlaidų dydžių registras yra paskelbtas Europos Sąjungos investicijų interneto svetainėje adresu <https://2021.esinvesticijos.lt/dokumentai/supaprastintai-apmokamu-išlaidu-dydziu-registras>

- Indeksuojama
 Neindeksuojama

Veiklos ir (ar) išlaidos, kurioms taikomi supaprastintai apmokamų išlaidų dydžiai	Supaprastintai apmokamų išlaidų dydžio kodas	Supaprastintai apmokamų išlaidų dydžio versija	Supaprastintai apmokamų išlaidų dydžio pavadinimas	Papildoma informacija
Netiesioginės išlaidos	FN-01	01	Iki 7 proc. netiesioginių išlaidų fiksuotoji norma	7 proc.
Privalomų matomumo ir informavimo priemonių apie	FS-01-01	03	Įgyvendintų privalomų matomumo ir informavimo priemonių apie Europos Sąjungos fondų investicijų	Įgyvendinamų privalomų matomumo ir informavimo priemonių apie Europos Sąjungos fondų investicijų veiklas išlaidų fiksuotųjų sumų nustatymo tyrimas (skelbiama interneto svetainėje esinvesticijos.lt)

Europos Sąjungos fondų investicijų veiklas išlaidos	FS-01-02	03	veiklas fiksuotoji suma, pirmojo rinkinio FS be PVM	
			Įgyvendintų privalomų matomumo ir informavimo priemonių apie Europos Sąjungos fondų investicijų veiklas fiksuotoji suma, pirmojo rinkinio FS su PVM	
			Įgyvendintų privalomų matomumo ir informavimo priemonių apie Europos Sąjungos fondų investicijų veiklas fiksuotoji suma, antrojo rinkinio FS be PVM	
	Įgyvendintų privalomų matomumo ir informavimo priemonių apie Europos Sąjungos fondų investicijų veiklas fiksuotoji suma, antrojo rinkinio FS su PVM			
FS-01-03	03	Fiksuotoji norma, taikoma, kai priklauso 20 d. d. (jeigu dirbama 5 d. d. per savaitę) arba 24 d. d. (jeigu dirbama 6 d. d. per savaitę) kasmetinės atostogos	Kasmetinių atostogų išmokų fiksuotųjų normų nustatymo tyrimas (skelbiama interneto svetainėje esinvesticijos.lt)	
		Fiksuotoji norma, taikoma, kai priklauso nuo 21 iki 25 d. d. (jeigu dirbama 5 d. d. per savaitę) arba nuo 25 iki 30 d. d. (jeigu dirbama 6 d. d. per savaitę) kasmetinės atostogos		
FS-01-04	03	Fiksuotoji norma, taikoma, kai priklauso 20 d. d. (jeigu dirbama 5 d. d. per savaitę) arba 24 d. d. (jeigu dirbama 6 d. d. per savaitę) kasmetinės atostogos		
FN-05-01	01	Fiksuotoji norma, taikoma, kai priklauso 20 d. d. (jeigu dirbama 5 d. d. per savaitę) arba 24 d. d. (jeigu dirbama 6 d. d. per savaitę) kasmetinės atostogos		
FN-05-02	01	Fiksuotoji norma, taikoma, kai priklauso nuo 21 iki 25 d. d. (jeigu dirbama 5 d. d. per savaitę) arba nuo 25 iki 30 d. d. (jeigu dirbama 6 d. d. per savaitę) kasmetinės atostogos		

				<p>Fiksuotoji norma, taikoma, kai priklauso nuo 26 iki 30 d. d. (jeigu dirbama 5 d. d. per savaitę) arba nuo 31 iki 36 d. d. (jeigu dirbama 6 d. d. per savaitę) kasmetinės atostogos</p>
		01	FN-05-03	
		01	FN-05-04	<p>Fiksuotoji norma, taikoma, kai priklauso nuo 31 iki 36 d. d. (jeigu dirbama 5 d. d. per savaitę) arba nuo 37 iki 42 d. d. (jeigu dirbama 6 d. d. per savaitę) kasmetinės atostogos</p>
		01	FN-05-05	<p>Fiksuotoji norma, taikoma, kai priklauso nuo 37 iki 39 d. d. (jeigu dirbama 5 d. d. per savaitę) arba nuo 43 iki 47 d. d. (jeigu dirbama 6 d. d. per savaitę) kasmetinės atostogos</p>
		01	FN-05-06	<p>Fiksuotoji norma, taikoma, kai priklauso 40 d. d. (jeigu dirbama 5 d. d. per savaitę) arba 48 d. d. (jeigu dirbama 6 d. d. per savaitę) kasmetinės atostogos</p>
		01	FN-05-07	<p>Fiksuotoji norma, taikoma, kai priklauso nuo 41 d. d. (jeigu dirbama 5 d. d. per savaitę) arba nuo 49 d. d. (jeigu dirbama 6 d. d. per savaitę) kasmetinės atostogos</p>
Privačių juridinių asmenų projektą	FI-39-01	02		<p>Privačių juridinių asmenų projektą vykdančio personalo užmokesčio fiksuotųjų vienetų įkainių nustatymo tyrimas</p>

vykdančio personalo darbo užmokesčio išlaidos	FI-39-02	02	vienos valandos darbo užmokesčio fiksuotasis vieneto įkainis I, R, S, A, N, L, E, H, F, G, P ekonomikos sektoriams pagal EVRK 2 klasifikatorių	(skelbiama interneto svetainėje esinvesticijos.lt)
Projekto veiklas vykdančių savanorių savanoriškos veiklos nepiniginio įnašo dydis	FI-39-03	02	Privačių juridinių asmenų projektą vykdančio personalo vienos valandos darbo užmokesčio fiksuotasis vieneto įkainis K ir J ekonomikos sektoriams pagal EVRK 2 klasifikatorių	Projekta vykdančio personalo savanoriško darbo įnašo fiksuotąjį vieneto nustatymo tyrimas (skelbiama interneto svetainėje esinvesticijos.lt)
Privačių juridinių asmenų ir viešojo valdymo institucijų projektų dalyvių darbo užmokesčio tyrimas	FI-47-01	02	Privačių juridinių asmenų projektų dalyvių darbo užmokesčio fiksuotasis vieneto įkainis I, R, S, A, N, L, E, H, F, G, P ekonomikos sektoriams pagal EVRK 2 klasifikatorių	Projekta vykdančio personalo savanoriško darbo įnašo fiksuotąjį vieneto nustatymo tyrimas (skelbiama interneto svetainėje esinvesticijos.lt)
Privačių juridinių asmenų ir viešojo valdymo institucijų projektų dalyvių darbo užmokesčio tyrimas	FI-08-01	02	Privačių juridinių asmenų projektų dalyvių darbo užmokesčio fiksuotasis vieneto įkainis I, R, S, A, N, L, E, H, F, G, P ekonomikos sektoriams pagal EVRK 2 klasifikatorių	Projekta vykdančio personalo savanoriško darbo įnašo fiksuotąjį vieneto nustatymo tyrimas (skelbiama interneto svetainėje esinvesticijos.lt)
Privačių juridinių asmenų ir viešojo valdymo institucijų projektų dalyvių darbo užmokesčio tyrimas	FI-08-02	02	Privačių juridinių asmenų projektų dalyvių darbo užmokesčio fiksuotasis vieneto įkainis	Projekta vykdančio personalo savanoriško darbo įnašo fiksuotąjį vieneto nustatymo tyrimas (skelbiama interneto svetainėje esinvesticijos.lt)

				vieneto įkainis C, Q, B, D, M ekonomikos sektoriams pagal EVRK 2 klasifikatorių
			02	Privatių juridinių asmenų projektų dalyvių darbo užmokesčio fiksuotasis vieneto įkainis K ir J ekonomikos sektoriams pagal EVRK 2 klasifikatorių
			02	Viešojo valdymo institucijų projektų dalyvių darbo užmokesčio fiksuotasis vieneto įkainis R, L, N, G, P, S, E, A, C ekonomikos sektoriams pagal EVRK 2 klasifikatorių
			02	Viešojo valdymo institucijų projektų dalyvių darbo užmokesčio fiksuotasis vieneto įkainis H, Q, F, O, D, M ekonomikos sektoriams pagal EVRK 2 klasifikatorių
			02	Viešojo valdymo institucijų projektų dalyvių darbo užmokesčio fiksuotasis vieneto įkainis J ir K ekonomikos sektoriams pagal EVRK 2 klasifikatorių
Projektų veiklų įgyvendinimui taikomi supaprastintai apmokamų išlaidų dydžiai				
Bendrijų įgūdžių mokymų dalyvio vienės mokymų valandos išlaidos				
☐ Indeksuojama ☒ Neindeksuojama				
FĮ-74-01	2			Bendrijų įgūdžių mokymų dalyvio vienės mokymų valandos fiksuotasis vieneto įkainis, be PVM
				Bendrijų įgūdžių mokymų dalyvio vienės mokymų valandos fiksuotasis vieneto įkainio nustatymo tyrimas (skelbiama interneto svetainėje esinvesticijos.lt)

FI-74-02	2	Bendrujų įgūdžių mokymų dalyvio vienos mokymų valandos fiksuotasis vieneto įkainis, su PVM	
Projektų veiklų įgyvendinimui taikomi supaprastintai apmokamų išlaidų dydžiai			
Projekto dalyvio ir (arba) projektą vykdančio personalo tarpinė kelionės išlaidos Lietuvoje			
☐ Indeksuojama ☒ Neindeksuojama			
FI-58-01	2	Projekto dalyvio ir (arba) projektą vykdančio personalo tarpinė kelionės išlaidų Lietuvoje fiksuotasis vieneto įkainis, apmokamas už nuvažiuotą 1 km, be PVM	Projekto dalyvio ir (arba) projektą vykdančio personalo tarpinė kelionės išlaidų Lietuvoje fiksuotasis vieneto įkainio nustatymo tyrimas (skelbiama interneto svetainėje esinvesticijos.lt)
FI-58-02	2	Projekto dalyvio ir (arba) projektą vykdančio personalo tarpinė kelionės išlaidų Lietuvoje fiksuotasis vieneto įkainis, apmokamas už nuvažiuotą 1 km, su PVM	